

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته فوریتهای پزشکی

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب سی و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۱

برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی

رشته: فوریت‌های پزشکی

دوره: کاردانی

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در سی و ششمین جلسه مورخ ۸۶/۱۲/۱۱ بر اساس طرح دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در چهار فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

۱- برنامه آموزشی کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیرنظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شوند.
ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.
ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ۸۶/۱۲/۱۱ کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه‌های مشابه مؤسسات در زمینه کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی در چهار فصل جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

رأی صادره در سی و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۶/۱۲/۱۱ در مورد

برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی

۱- برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سیدامیر محسن ضیائی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر محمدحسین اسدی

دبیر شورای آموزش پایه پزشکی،

بهداشت و تخصصی

رأی صادره در سی و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۶/۱۲/۱۱ در مورد برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر کامران باقری لنگرانی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

محمد حسین الهی

فصل اول

مشخصات کلی برنامه آموزشی
دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی

۱- تعریف رشته و مقطع تحصیلی :

Associated degree of prehospital emergency care کاردانی فوریت‌های پزشکی

مقطع کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی یکی از برنامه های آموزشی گروه پزشکی می باشد. دانش آموختگان این مقطع به عنوان عضوی از تیم سلامت ، ارائه خدمات و امداد رسانی به بیماران و مصدومین را در مرحله پیش بیمارستانی به عهده داشته و گستره این خدمات آحاد جامعه را در برمی گیرد. دوره کاردانی فوریت‌های پزشکی اولین مقطع تحصیلی این رشته است که برنامه آن براساس ضوابط علمی و ارزشهای اسلامی تهیه و تدوین گردیده است . آموزش فوریت‌های پزشکی در سطح کاردانی زمینه ساز تربیت تکنسین های حرفه ای است که با بهره گیری از آخرین اطلاعات علمی با دانش و مهارت خود خواهند توانست به عنوان عضوی از تیم سلامت خدمات مورد نیاز جامعه را با لحاظ کلیه جوانب انسانی ، اخلاقی ، شرعی و قانونی ارائه نمایند.

۲- تاریخچه رشته و پیشرفت ها جدید :

امداد رسانی به نیازمندان در شرایط بحرانی ناشی از بلایا و حوادث مختلف در فطرت و نهاد تمامی انسانها وجود دارد و لزوم وجود موسسات امداد رسانی در چنین شرایطی از ضروریات عملکرد در هر جامعه ای می باشد. رشته فوریت‌های پزشکی به عنوان یک تخصص حرفه ای از دهه ۱۹۶۰ میلادی در امریکا پایه گذاری شده و طی قریب به نیم قرن اصلاحات و در نتیجه پیشرفتهای بسیار مطلوبی در زمینه های مختلف در این رشته صورت گرفته است.

در ایران نیز در سال ۱۳۵۳ بدنبال فروریختن سقف فرودگاه مهرآباد و برجای گذاشتن خسارات جانی و مالی ، دولت وقت تصمیم به تاسیس " اورژانس پیش بیمارستانی " گرفت و در همان سال تربیت نیرو های مورد نیاز تحت نظر کارشناسان خارجی طی دوره ۶ ماهه صورت گرفت در سال ۱۳۵۴ مرکز اورژانس تهران با ۷ پایگاه راه اندازی گردید و متعاقب آن مرکز اطلاعات اورژانس ۱۱۵ شهرستانها نیز تشکیل شد.

مراکز اورژانس ۱۱۵ تا سال ۱۳۷۶ متأسفانه هیچ روند تکاملی نداشته و در این سال دولت طرح ساماندهی اورژانس ها را از اولویت های برنامه وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی اعلام نمود و در همین راستا با همکاری متخصصین مختلف مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس رشته فوریت‌های پزشکی تدوین و در هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۷۹/۴/۱۱ به تصویب رسید. از سال ۱۳۸۱ با جذب دانشجوی به صورت نیمه متمرکز در تعداد محدودی از دانشگاهها ، تربیت نیروی متخصص در این رشته وارد مرحله جدیدی گردید. در سال ۱۳۸۵ که با توجه به نیاز مبرم به خدمات دانش آموختگان ، این رشته ، در ۳۰ دانشگاه علوم پزشکی کشور راه اندازی و تربیت دانشجوی در آن در حال اجرا است. در مهر ماه ۱۳۸۵ هیأت ممیته رشته و ارزشیابی رشته فوریت های پزشکی توسط معاونت آموزشی و امور دانشجویی وزارت متبوع تعیین و باز نگری در اهداف و استانداردهای رشته آغاز شد.

۳- فلسفه (ارزشها و باورها) :

ما اعتقاد داریم :

* به مصداق آیه ۳۱ سوره مبارکه مائده (و من احيائها فكانما احيا الناس جميعا ") نجات جان یک انسان همانند نجات بشریت است به همین جهت تلاش در جهت حفظ حیات و نجات جان انسانها یک وظیفه شرعی ، اخلاقی و اجتماعی محسوب می گردد.

* تاکید بر ارزشهای اخلاقی ، معنوی ، حرفه ای و قانونی یکی از اجزاء ضروری آموزش رشته فوریتهای پزشکی به شمار می رود .

* با توجه به اینکه کشور ما یکی از ده کشور بلاخیز دنیاست در آموزش دانشجویان ایجاد توانمندی در مقابله با بلایای طبیعی مورد تاکید قرار خواهد گرفت.

* پرسنل فوریت های پزشکی وظیفه تامین ، حفظ و ارتقاء سلامت افراد جامعه را بر عهده دارند و این مهم با تکیه بر دانش روز و توجه به نیازهای جامعه و شرایط جغرافیایی و اقلیمی قابل دستیابی است
تلاش در جهت روز آمد کردن اطلاعات علمی و مهارتهای عملی و ارتقاء مستمر کیفیت آنها سرلوحه کار قرار می گیرد.

* در آموزش دانشجویان استفاده از استانداردهای روز و منطبق بر نیاز جامعه سرلوحه برنامه آموزشی قرار می گیرد

* روش آموزش باید متنوع و براساس نیازها ، توانایی ها و تجربیات قبلی فراگیران باشد و با مدنظر قرار دادن استانداردهای ملی ، منطقه ای و بین المللی براساس تجربیات گذشته نیازهای حال و آینده ارائه می شود.

* حفظ کرامت انسانی در ارائه خدمت یکی از ارکان ارزشی رشته فوریتهای پزشکی خواهد بود .
* حفظ ارزشهای اسلامی و احترام به شخصیت انسانها به عنوان یک ارزش مهم همواره مدنظر ارائه کنندگان خدمت قرار خواهد گرفت .

* پژوهش یکی از ابزارهای ارتقای علمی این رشته بوده و مبنای تصمیم گیری در تدوین برنامه و ارائه خدمات می باشد.

* روش آموزش باید متنوع و براساس نیازها ، توانایی ها و تجربیات قبلی فراگیران باشد و با مدنظر قرار دادن استانداردهای ملی ، منطقه ای و بین المللی براساس تجربیات گذشته نیازهای حال و آینده ارائه می شود.

* حفظ کرامت انسانی در ارائه خدمت یکی از ارکان ارزشی رشته فوریتهای پزشکی خواهد بود .
* حفظ ارزشهای اسلامی و احترام به شخصیت انسانها به عنوان یک ارزش مهم همواره مدنظر ارائه کنندگان خدمت قرار خواهد گرفت .

* پژوهش یکی از ابزارهای ارتقای علمی این رشته بوده و مبنای تصمیم گیری در تدوین برنامه و ارائه خدمات می باشد.

۴- رسالت (Mission) :

تعلیم و تربیت نیروی انسانی مجرب و کارآمد و متعهد به ارزشهای اسلامی و انسانی از اجزاء رسالت آموزش رشته فوریتهای پزشکی محسوب می گردد. فارغ التحصیلان این رشته با کسب دانش و مهارت های لازم و منطبق بر نیازهای جامعه و همگام با بالاترین استانداردها قادر خواهند بود امداد رسانی و خدمات مراقبتی پیش بیمارستانی را به بیماران و مصدومین در حداقل زمان ممکن و با کیفیت مطلوب به آحاد جامعه ارائه دهند

۵- دورنما (Vision) :

براساس این برنامه آموزشی طی ده سال آینده همگام با تحول جامعه دانشجویان این رشته مطابق با استانداردهای جهانی آموزش خواهند دید . با اجرای برنامه آموزشی مقطع کاردانی فوریتهای پزشکی ، دانش آموختگان قادر به ارائه مطلوب خدمات مطابق با شرح وظایف خواهند بود. با تدوین برنامه آموزش مقاطع بالاتر متناسب با استانداردهای جهانی دانش آموختگان این رشته خواهند توانست با حضور فعال در عرصه های مختلف ارائه خدمات در مراکز فوریتهای پزشکی برترین خدمات اثر بخش و مقرون به صرفه را در جهت اعتلای سلامت جامعه و کاهش مرگ و میر و نقص عضو در مددجویان ارائه داده و در سطح منطقه ای و بین المللی مطرح باشند.

۶- اهداف کلی (Aims) :

هدف کلی آموزش مقطع کاردانی رشته فوریتهای پزشکی ، تربیت نیروی مجرب ، کارآمد و متعهد است که قادر باشند به عنوان عضوی از تیم سلامت وظیفه خطیر امداد رسانی به آحاد جامعه را در زمان نیاز (از بدو درخواست تا انتقال به مراکز درمانی) به نحو احسن به انجام رسانند.

۷- نقش های دانش آموختگان (Role definitions) :

این نقش ها شامل : نقش های مراقبتی ، آموزشی ، بهداشتی و مدیریتی در مرحله پیش بیمارستانی می باشد .
نکته : افراد مستعد نقش پژوهشی را هم می توانند در مرحله پیش بیمارستانی انجام دهند.

۸- وظایف حرفه ای دانش آموختگان (Task Analysis) :

۱- ارزیابی اولیه و سریع بیماری

۲- ارایه کمک های اولیه پزشکی به بیماران بدحال و مصدومان

۳- برقرار ساختن ارتباط با مراکز اصلی اورژانس و پزشک مشاور

۴- ارایه گزارش پزشکی مناسب و مفید به پزشک مشاور یا مرکز پیام (Dispatch) و کسب تکلیف
۵- بکارگیری صحیح تجهیزات موجود در آمبولانس به منظور پایش ، جابه جایی ، انتقال و تثبیت وضعیت بیمار

۶- انجام اقدامات پایه نظیر گرفتن مسیر وریدی مناسب ، تجویز اکسیژن ، بازنگاه داشتن راه هوایی ، انجام پایش قلبی و نیز اقدامات احیای قلبی - ریوی پایه در موارد ایست قلبی- تنفسی ، تجویز مایعات در موارد شوک

۷- تجویز صحیح داروهای موجود در آمبولانس ، انجام انتوباسیون لوله تراشه ، دادن شوک الکتریکی به بیمار و سایر اقدامات احیاء پیشرفته با کسب مجوز از پزشک مسئول یا براساس دستورالعمل های ابلاغ شده

۸- رانندگی وسیله نقلیه جهت رسیدن سریع به محل مأموریت و حمل بیمار به مراکز درمانی در اسرع وقت

۹- رعایت اخلاق حرفه ای و اطمینان بخشی به بیمار و همراهان

۱۰- انجام سایر مسئولیت های محوله براساس دستورالعمل های سازمانی و بخشنامه های اداری
تبصره : فضای عملکردی فارغ التحصیلان این رشته به طور کلی در حوزه پیش بیمارستانی و در موارد خاصی در حوادث غیر مترقبه است.

۹- استراتژی اجرایی برنامه:

جهت نیل به اهداف آموزشی رشته فوریت های پزشکی ، راهبردهای ذیل لازم است بکار گرفته شوند .

۱- تنظیم اهداف و ارائه برنامه های آموزشی منطبق بر نیازهای ملی - محلی

۲- تاکید بر حفظ حیات و پیشگیری از بروز معلولیت

۳- ارائه برنامه های آموزشی از طریق مشابه سازی در مراکز مهارت های بالینی با استفاده از ابزار و تجهیزات مناسب آموزشی (مانکن ، مولاژ) و آمبولانس.

۴- تاکید بر بکارگیری مهارت های آموخته شده در محیط های واقعی (مراکز بیمارستانی و سپس در پایگاههای اورژانس).

۵- توجه به روشها و فنون جدید آموزش با تاکید بر روشهای حل مشکل.

۶- طراحی برنامه آموزشی مبتنی بر نقش ها و وظایف حرفه ای

۷- آموزش دانشجو در جهت تقویت خودآموزی و یادگیری مستمر.

۸- طراحی برنامه براساس مسائل مربوط به بالایا و تغییرات احتمالی شرح وظایف در شرایط خاص.

۱۰- شرایط و نحوه پذیرش دانشجو :

پذیرش دانشجو از طریق آزمون سراسری دانشگاهها به صورت نیمه متمرکز (مصاحبه ، معاینات بدنی و ....) با تاکید بر اختصاص سهمیه به مناطق محروم طبق نیاز اعلام شده از مرکز مدیریت و حوادث فوریت های پزشکی کشور است .

۱۱- رشته های مشابه در داخل کشور :

رشته مشابه در داخل کشور وجود ندارد .

۱۲- رشته های مشابه در خارج از کشور :

رشته مشابه در خارج از کشور وجود دارد به عنوان مثال ، در ایالات متحده آمریکا ، به این گروهها تکنسین فوریتهای پزشکی (Emergency Medical Technician) اطلاق می شود که در سه مقطع پایه (EMT Basic)، میانی (EMT Intermediate) و پارامدیک (EMT paramedic) صورت می گیرد. سطح آموزش در نظر گرفته شده برای این رشته در ایران در حد EMT Intermediate می باشد.

۱۳- شرایط مورد نیاز راه اندازی رشته کاردانی فوریت های پزشکی :

طبق ضوابط دفتر گسترش و ارزیابی آموزش پزشکی می باشد .

۱۴- سایر موارد (مانند بورسیه) :

ندارد.

فصل دوم

مشخصات برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی

نام دوره :

کاردانی فوریت‌های پزشکی (Associated degree of Prehospital Emergency care)

طول دوره و ساختار آن :

طول دوره و ساختار رشته کاردانی فوریت‌های پزشکی مطابق آئین نامه های مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

تعداد واحدهای درسی :

تعداد کل واحدهای درسی لازم برای گذراندن دوره کاردانی فوریت‌های پزشکی ۶۸ واحد براساس سرفصل دروس ، به شرح ذیل می باشد :

- دروس عمومی : ۱۳ واحد
- دروس پایه : ۸/۵ واحد
- دروس اصلی : ۶ واحد
- دروس اختصاصی : ۲۷/۵ واحد
- دروس کارآموزی : ۵ واحد
- دروس کارآموزی در عرصه : ۸ واحد

الف) دروس عمومی دوره کاردانی فوریتهای پزشکی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱	❖ یکی از دروس گروه مبانی نظری اسلامی	۲	۳۴	---	۳۴
۲	❖ یکی از دروس گروه اخلاق اسلامی	۲	۳۴	---	۳۴
۳	فارسی	۳	۵۱	---	۵۱
۴	زبان خارجی	۳	۵۱	---	۵۱
۵	• جمعیت و تنظیم خانواده	۲	۳۴	---	۳۴
۶	تربیت بدنی	۱	---	۳۴	۳۴
جمع		۱۳	۲۰۴	۳۴	۲۳۸

گروه	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت
مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۳۴
	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۴
	انسان در اسلام	۲	۳۴
	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۴
اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (باتکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۴
	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۴
	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۴
	عرفان عملی اسلام	۲	۳۴

ب) جدول دروس پایه دوره کاردانی رشته فوریتهای پزشکی

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
-	۶۸	۲۴	۲۴	۳	تشریح	۰۱
-	۲۴	-	۲۴	۲	فیزیولوژی	۰۲
-	۳۴	۱۷	۱۷	۱/۵	میکروب شناسی و انگل شناسی	۰۳
۰۳	۱۷	-	۱۷	۱	بهداشت عمومی	۰۴
زبان عمومی	۱۷	-	۱۷	۱	زبان تخصصی	۰۵
-	۱۷۰	۵۱	۱۱۹	۸/۵	جمع	

ج) جدول دروس اصلی دوره کاردانی رشته فوریتهای پزشکی

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
۰۱ و ۰۲	۳۴	-	۳۴	۲	کلیات داروشناسی	۰۶
-	۱۷	-	۱۷	۱	اخلاق و مقررات حرفه ای	۰۷
-	۲۶	۱۷	۹	۱	آشنایی با سازمانهای امدادی	۰۸
۰۱ و ۰۲	۵۱	۳۴	۱۷	۲	اصول و فنون مراقبت ها	۰۹
-	۱۲۸	۵۱	۷۷	۶	جمع	

د) جدول دروس اختصاصی دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش‌نیاز یا هم‌زمان
			نظری	عملی	جمع	
۱۰	فرآیند عملیات و اطلاعات فنی	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۱۱	نشانه شناسی و معاینات بدنی	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۰۱ و ۰۲
۱۲	جابجایی و حمل بیمار	۲	۱۷	۳۴	۵۱	۰۱ و ۰۹
۱۳	بهداشت روانی و فوریت‌های روانپزشکی	۱	۱۷	-	۱۷	۰۴
۱۴	احیای قلبی - ریوی پایه	۱	۹	۱۷	۲۶	۰۱ و ۰۲
۱۵	احیای قلبی - ریوی پیشرفته	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۱۴
۱۶	فوریت‌های داخلی (۱)	۳	۴۳	۱۷	۶۰	۰۹
۱۷	فوریت‌های داخلی (۲)	۳	۴۳	۱۷	۶۰	۰۹
۱۸	تروما (۱)	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۰۹
۱۹	تروما (۲)	۲/۵	۳۴	۱۷	۵۱	۱۸
۲۰	فوریت‌های پزشکی در گروه‌های خاص	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۱۶ و ۱۷
۲۱	فوریت‌های پزشکی در شرایط خاص	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۱۸ و ۱۹
۲۲	فوریت‌های پزشکی در بلایا	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۱۶ و ۱۷ و ۱۸ و ۱۹
۲۳	فوریت‌های محیطی	۱	۱۷	-	۱۷	۰۱ و ۰۲
	جمع	۲۷/۵	۳۶۲	۲۲۱	۵۸۳	-

ه) جدول کارآموزی دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت	پیش نیاز یا هم زمان
۲۴	کارآموزی نشانه شناسی و معاینات بدنی	۱	۵۱	۱۱
۲۵	کارآموزی ارتباطات	۰/۵	۲۶	۱۰
۲۶	کارآموزی اصول و فنون مراقبت ها	۱	۵۱	۰۹
۲۷	کارآموزی فوریت های داخلی (۱)	۱/۵	۷۷	۲۶
۲۸	کارآموزی تروما (۱)	۱	۵۱	۱۸
	جمع	۵	۲۵۶	-

(و) جدول کارآموزی در عرصه دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت	پیش نیاز
۲۹	کارآموزی در عرصه نگهداری و تعمیر آمبولانس	۰/۵	۲۶	-
۳۰	کارآموزی در عرصه فوریت های داخلی (۲)	۱/۵	۷۷	-
۳۱	کارآموزی در عرصه تروما (۲)	۱	۵۱	-
۳۲	کارآموزی در عرصه اطفال	۱	۵۱	-
۳۳	کارآموزی در عرصه احیای قلبی - ریوی	۱	۵۱	-
۳۴	کارآموزی در عرصه پایگاههای فوریت‌های پزشکی	۳	۱۵۳	-
جمع		۸		-

فصل سوم

مشخصات دروس برنامه آموزشی
دوره کاردانی رشته فوریتهای پزشکی

نام درس : تشریح
کد درس : ۰۱
پیش نیاز : ندارد
تعداد واحد : ۳ (۶۸ ساعت)
نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی :

آشنایی دانشجو با ساختمان کلی بدن انسان به میزان مورد نیاز .

شرح درس :

کسب آگاهی و آشنایی با ساختمان دستگاههای مختلف بدن با استفاده از اطلس و مولاژ با تاکید بر کاربردی بودن این دانش در وظایف آینده این رشته.

رئوس مطالب :

الف- نظری : ۲ واحد (۳۴ ساعت)

- آشنایی با علم تشریح.
- تشریح بافت های مختلف بدن (پوششی، همبند، خونی، غده ای، عصبی).
- آشنایی با اسکلت بدن انسان.
- تشریح جمجمه و ستون فقرات.
- تشریح اندام فوقانی و تحتانی.
- تشریح دستگاه قلب و گردش خون.
- تشریح دستگاه تنفسی.
- تشریح دستگاه ادراری.
- تشریح دستگاه گوارشی.
- تشریح دستگاه عصبی.
- تشریح دستگاه بینایی و شنوایی.
- تشریح دستگاه دفاعی (غده های لنفاوی - طحال - تیموس).
- تشریح دستگاه تناسلی.

ب- عملی: ۱ واحد (۳۴ ساعت)

- نمایش فیلم ، اسلاید ، پوستره‌های آموزشی ، کار روی مولاژ و جسد.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه ، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم و آزمون عملی با استفاده از تصاویر و مولاژ.

منابع درس :

- ۱- مصباح اردکانی، سید فخرالدین. کالبد شناسی عمومی. شیراز. انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شیراز. ۱۳۸۳
- ۲- اسنل ریچارد، ضروریات آناتومی اسنل
- ۳- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه "
- ۴- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی "

نام درس : فیزیولوژی

کد درس : ۰۲

پیش نیاز : ندارد

تعداد واحد : ۲ (۳۴ ساعت)

نوع واحد : نظری

هدف کلی :

آشنایی دانشجو با عملکرد دستگاههای مختلف بدن به میزان مورد نیاز .

شرح درس :

در این درس به بحث در مورد عملکرد سیستم های مختلف بدن شامل قلب و گردش خون ، تنفس ، عصبی ، ادراری ، گوارش ، غدد درون ریز ، دفاعی و ... پرداخته می شود.

رئوس مطالب :

- تعریف فیزیولوژی .
- آشنایی با عملکرد دستگاه عضلانی ، استخوانی.
- آشنایی با عملکرد دستگاه قلب و گردش خون.
- آشنایی با عملکرد دستگاه تنفسی.
- آشنایی با عملکرد دستگاه ادراری.
- آشنایی با عملکرد دستگاه گوارشی.
- آشنایی با عملکرد دستگاه عصبی.
- آشنایی با عملکرد دستگاه دفاعی.
- آشنایی با عملکرد دستگاه تناسلی.
- آشنایی با عملکرد دستگاه غدد درون ریز.

شیوه ارزیابی دانشجو:

حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه ، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم .

منابع درس :

- ۱- گایتون ، آرتور ، هال جان ادوارد. فیزیولوژی گایتون.
- ۲- میستووید جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه " .
- ۳- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی

نام درس: میکروبی شناسی و انگل شناسی

کد درس: ۰۳

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱/۵ (۳۴ ساعت)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی:

آشنایی دانشجو با عوامل مختلف بیماری زا.

شرح درس:

در این درس دانشجو با میکروارگانیسم های مختلف ایجاد کننده عفونت های انسانی آشنا شده و با برخورداری از دانش لازم در زمینه پیش گیری و نحوه مقابله با آنها از بروز عفونت در محیط های کاری خود جلوگیری خواهد کرد.

رئوس مطالب:

الف- نظری: ۱ واحد (۱۷ ساعت)

- تعاریف و مفاهیم .
- آشنائی با باکتریها ، ویروس ها ، انگل ها ، قارچ ها و ریکتزیاها (شکل ظاهری ، نحوه زندگی ، روش تکثیر ، بیماریزایی).
- چگونگی اثر داروها و مواد ضد عفونی کننده.
- ب- عملی: ۰/۵ واحد (۱۷ ساعت)
- نمایش فیلم ، اسلاید و دیدن عوامل بیماری زا زیر میکروسکوپ.

شیوه ارزیابی دانشجو:

حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه و آزمون پایان دوره کتبی .

منابع درس:

جاووز، ارنست، فردریک بروکس، جرج، میکروبی شناسی جاووز.

نام درس: بهداشت عمومی

کد درس: ۰۴

پیش نیاز: میکروب شناسی و انگل شناسی

تعداد واحد: ۱ (۱۷ ساعت)

نوع واحد: نظری

هدف کلی:

درک اهمیت انتقال بیماریهای واگیر و روشهای مبارزه با عوامل بیماریزا.

شرح درس:

در این درس نظر به اهمیت سرایت بیماریهای واگیردار، برچگونگی انتقال بیماریهای واگیر، اصول پیشگیری از آن تاکید می شود. در این راستا دانشجویان بایستی آگاهی لازم جهت پیشگیری از بیماری های واگیر از جمله نحوه استفاده از پاک کننده ها و ضد عفونی کننده ها را کسب نمایند.

رئوس مطالب:

- تعاریف و مفاهیم (سلامت، بیماری، بهداشت، بهداشت فردی، محیط، ...).
- اهمیت بهداشت در اسلام.
- چگونگی سرایت بیماری های واگیر (با تاکید بر بیماری منتقله از خون و ترشحات).
- آشنایی با اصول کلی پیشگیری از بیماریهای واگیر.
- آشنایی با اصول کلی بهداشت فردی و محیط (با تاکید بر حفظ و ارتقاء سلامت فردی).
- آشنایی با ضد عفونی کردن آموالانس و تجهیزات موجود در آن.

شیوه ارزیابی دانشجوی:

حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه و آزمون پایان دوره کتبی.

منابع درس:

- ۱- جی، ای پارک. درسنامه پزشکی و پیشگیری اجتماعی
- ۲- میستووچ جوزف، هفن برنت، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه " بلد سو برایان، پورتر رابرت، چری ریچارد. " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی "

نام درس : زبان تخصصی

کد درس : ۰۵

پیش نیاز : زبان انگلیسی عمومی

تعداد واحد : ۱ (۱۷ ساعت)

نوع واحد : نظری

هدف کلی :

آشنایی دانشجویان با متون و منابع علمی و واژه های رایج در فوریت های پیش بیمارستانی و توانایی درک مفاهیم به منظور بهره گیری از کتب و مجلات علمی و برقراری ارتباط با کارکنان سیستم بهداشتی درمانی .

شرح درس :

در این درس متونی به زبان انگلیسی مرتبط با منابع اصلی رشته فوریت های پزشکی در اختیار دانشجویان قرار می گیرد تا آنها بتوانند تمرینات واژگانی انجام داده و کاربرد واژه ها را در جملات مشخص نمایند .

رئوس مطالب :

معرفی اختصارات متداول در فوریت های پزشکی .
پیشوندها و پسوندهای مصطلح در پزشکی .

شیوه ارزیابی دانشجویان :

حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه و آزمون پایان دوره کتبی.

منابع درس :

- ۱- شکرپور نسرين ، صديق فاطمه ، انگلیسی برای دانشجویان رشته فوریت های پزشکی. تهران.
- 2- Bledsoe , Bryan E. Porter, Robert S. Cherry , Richard A. intermediate emergency care principles and practice. Upper saddle River: Pearson / Prentice Hall, Co 2004
- 3- Mistovich , Joseph J. Hafen, Brent Q . Karren, Keith J. Prehospital emergency care. 7th ed. Upper saddle River/ Pearson Prentice Hall, Co 2004.

نام درس : کلیات داروشناسی

کد درس : ۰۶

پیش نیاز : فیزیولوژی و تشریح

تعداد واحد : ۲

نوع واحد: نظری (۳۴ ساعت)

هدف کلی :

انتظار می رود در پایان این درس دانشجو ضمن آشنا شدن با فارماکولوژی و مسئولیت کاردان فوریت پزشکی در دارو درمانی پیش بیمارستانی با اصطلاحات و واژه های دارویی نیز آشنا شده و انواع داروهای مصرفی در فوریت های پزشکی را شناخته و موارد استفاده از آنها را بداند .

شرح درس :

در این درس کلیات و مفاهیم فارماکولوژی ، اشکال مختلف دارویی ، موارد و نحوه مصرف و عوارض جانبی دارو های مورد استفاده در فوریت های پزشکی آموزش داده می شود .

رئوس مطالب :

- تعریف فارماکولوژی : مسئولیت کاردان فوریت پزشکی در دارو درمانی پیش بیمارستانی ، اشکال دارویی و طبقه بندی داروها .
- تاثیر دارویی و تداخلات دارویی ، مراحل فارماکولوژیک (فارماکوکینتیک ، فارماکودینامیک) ، مصرف دارو در گروه های خاص (نوزدان ، کودکان ، کهنسالان و زنان حامله) .
- ایمنی در تجویز دارو ، فرآیند دریافت دستور شفاهی ، استفاده از دستورات کتبی ، ه قانون تجویز دارو ، روش های تجویز دارو (تزریقی ، غیر تزریقی) .
- محاسبه دوزهای دارویی : سیستم های اندازه گیری ، محاسبه غلظت و درصد دارویی ، محاسبه دوز براساس نسبت های خاص ، محاسبه دوز براساس روش T ، محاسبه قطرات دارویی وریدی ، توجه خاص در محاسبه دوز دارو در نوزادان و کودکان ، کهنسالان .
- مایعات و الکترولیت ها : توزیع مایعات بدن ، مایعات درون سلولی و برون سلولی ، حرکت مایع و الکترولیت بین سلولی وخارج سلولی ، انتقال فعال و غیر فعال ، تعاریف هیپوتونیک ، ایزو تونیک ، هیپرتونیک ، کلئید ، کریستالوئید ، ضرورت و ممنوعیت ها در تجویز مایعات وریدی در مرحله پیش بیمارستانی ، عوارض جانبی و خطرات احیاء با مایعات در بیماران با خونریزی غیر قابل کنترل .
- داروهای موثر بر سیستم عصبی خودکار ، عملکرد سیستم های سمپاتیک و پاراسمپاتیک ، داروهای مقلد سمپاتیک و پاراسمپاتیک ، داروهای از بین برنده اثر سمپاتیک و پاراسمپاتیک .
- داروهای موثر در فوریت های تنفسی : اکسیژن ، گشاد کنند های برونش ها (اپی نفرین ، سالبوتامول ، گزانتین ها) .

- داروهای موثر در فوریت های قلب و عروق : بیکربنات سدیم ، آتروپین ، ضد آریتمی ها (آمیو دارون ، لیدوکائین و ....) ، مسدود کننده های کانال کلسیم ، گلیکوزیدهای قلبی ، داروهای مدر ، الکتrolیت ها ، فیبرینولیتیک ها ، نیتريت ها ، مسدود کننده های کانال پتاسیم ، داروهای مقلد سمپاتیک (اپی نفرین ، نور اپی نفرین ، دوپامین ، دوبوتامین) .
- داروهای موثر در فوریت های عصبی : ضد تشنج (ديازپام ، لورازپام ، میدازولام ، فنوباریتال ، فنی توئین) ، مدرهای اسموتیک (مانیتول) .
- داروهای موثر در فوریت های دیابت : دکستروز ۵۰٪ ، گلوکز ، گلوکاگون .
- داروهای موثر در زایمان و نوزادان : اکسی توسین ، سولفات منیزیوم ، الکتrolیت ها .
- داروهای موثر در فوریت های روانپزشکی : هالوپریدول .
- داروهای کنترل کننده درد : مسکن های مخدر و غیر مخدر .
- ضد تهوع ها : پرومتازین ، متوکلوپرامید .
- داروهای موثر در مسمومیت ها : شارکول فعال شده ، شربت اپی کا ، نالوکسان ، فلومازنیل .
- آشنائی با ضد عفونی کننده های رایج

شیوه ارزیابی دانشجو :

حضور فعال در بحث های کلاسی ، آزمون های کوتاه ، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم .

منابع درس :

- ۱- میستویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه "
- ۲- بلد سو بریان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی "
- 3- Gonsoulin, Sheryl M. sonders, Mick J. Raynovich, William. Prehospital drug therapy. 2nd ed. St louis: mosby, co . 2002.

نام درس : اخلاق و مقررات حرفه ای

کد درس : ۰۷

پیش نیاز : ندارد

تعداد واحد : ۱ واحد (۱۷ ساعت)

نوع واحد : نظری

هدف کلی :

آشنایی دانشجویان با مکارم اخلاق و مقررات حرفه ای خود.

شرح درس :

اخلاق و مقررات حرفه ای از جمله دروسی است که جایگاه تکنسین فوریت پزشکی در سیستم پزشکی و جامعه را روشن نموده و دانشجویان را با اخلاقیات ، مقررات و قوانین موجود در حرفه آشنا نموده و لزوم آراسته بودن به اخلاق اسلامی را به آنان بیان می نماید.

رئوس مطالب :

- تعریف علم اخلاق و تاثیر آن در زندگی بشر.
- جایگاه خدمات پزشکی در معارف اسلامی.
- کاربرد اخلاق پزشکی در فوریت های پزشکی.
- ویژگی های اخلاقی لازم برای کاردان فوریت های پزشکی.
- موضوعات اخلاقی و قانونی و محدوده کاری کاردان فوریت های پزشکی.
- وظایف و مسئولیت های کاردان فوریت های پزشکی در حیطه های مختلف.
- وظایف و مسئولیت های کاردان فوریت های پزشکی در شرائط خاص.
- قوانین کشوری در رابطه با امداد مصدومین.
- مقررات جاری در فوریت های پزشکی.

شیوه ارزیابی دانشجویان :

حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه و آزمون پایان دوره کتبی .

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه " بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی "
- ۲- مطالب ارائه شده توسط اساتید مربوطه

نام درس : آشنایی با سازمان های امدادی

کد درس : ۰۸

پیش نیاز : ندارد

تعداد واحد : ۱ (۲۶ ساعت)

نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی :

آشنائی دانشجویان با سازمان های مختلف امدادی ، وظایف و مسئولیت های آنان و نحوه همکاری با آنها.

شرح درس :

نظر به اینکه تامین امداد برای افراد آسیب دیده در گرو وجود سازمانهای مختلف امدادی می باشد ، آشنائی دانشجویان با سازمانهای مختلف نظیر آتش نشانی ، هلال احمر ، نیروی انتظامی ، ستاد حوادث غیر مترقبه و ... و نحوه ارائه خدمات توسط آنان ضروری می باشد.

رئوس مطالب :

الف) نظری : ۰/۵ واحد (۹ ساعت)

- مفهوم سازمان های امدادی و نقش آنان در فوریت های پزشکی.
- آشنایی با سازمان های مختلف امدادی ، توانایی ها و حیطه اختیارات عملی آنها مانند : سازمان آتش نشانی ، هلال احمر ، نیروی انتظامی ، نیروهای بسیج ، ستاد حوادث غیر مترقبه ، انرژی اتمی ، هواپیمائی کشوری ، سازمان آب و برق منطقه ای و شرکت ملی گاز.
- آشنایی با صلیب سرخ جهانی ، هلال احمر و مقررات و خدمات آنها.
- آشنایی با سایر سازمان های امدادی در کشورهای همسایه.

ب) عملی : ۰/۵ واحد (۱۷ ساعت)

- بازدید از چند سازمان امدادی یاد شده.
- تشکیل جلسه سخنرانی و بحث و گفتگو با سازمان های امدادی.

شیوه ارزیابی دانشجو:

نظری : حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه و آزمون پایان دوره کتبی.

عملی : ارائه گزارش بازدید از مراکز امدادی.

منابع درس :

- ۱- میستویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه "
- ۲- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی " .
- ۳- مطالب ارائه شده توسط اساتید مربوطه .

نام درس : اصول و فنون مراقبت ها

کد درس : ۰۹۰

پیش نیاز : تشریح و فیزیولوژی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی :

آشنایی دانشجویان رشته فوریت های پزشکی با مفاهیم اساسی مرتبط با ارائه مراقبت فوری به مددجویان و کسب توانایی های لازم به منظور اجرای دستورالعمل های بالینی پایه با تکیه بر رعایت قوانین ، مقررات ، اخلاق حرفه ای و بکارگیری احکام اسلامی.

شرح درس :

اصول و فنون مراقبت ها از جمله دروسی است که به منظور آماده سازی دانشجویان برای مراقبت از مددجویان در راستای ارتقا ، تامین و حفظ سلامت آنان آموزش داده می شود. در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مفاهیم اساسی مراقبت و کسب مهارت های عملی در مرکز مهارت های بالینی با استفاده از مانکن و بیمار نما مهارت های لازم را بدست می آورد.

رئوس مطالب نظری: (۱۷ ساعت)

- مفهوم سلامت و بیماری.
- نیازهای اساسی انسان و نقش کاردان فوریت پزشکی در برآوردن آن نیازها.
- اصول و روش های برقراری ارتباط با مددجویان و سایر اعضای تیم درمانی.
- مفهوم درد و روش های تسکین درد.
- انواع زخم و روش های مراقبت از آن.
- علائم حیاتی و روش های اندازه گیری (فشار خون، نبض، تنفس، درجه حرارت ، رنگ پوست و...).
- اصول ضدعفونی و استریلیزاسیون.
- اصول و روش آماده کردن و تجویز دارو.
- روش ها و مهارت های استفاده از اکسیژن درمانی.
- تدابیر لازم در رفع مشکلات شایع دفع ادراری.
- احکام اسلامی در مراقبت از مددجویان.

رئوس مطالب عملی : (۳۴ ساعت)

- شست و شوی دست.
- پوشیدن دستکش.
- برقراری محیط استریل.
- وارد کردن سوند بینی-معدده ای و شستشوی معده.
- سوندگذاری در مثانه و مراقبت های مربوطه.
- اکسیژن درمانی از طریق ماسک، سوند بینی و کانولا.
- ساکشن دهانی-حلقی، بینی-حلقی و تراکتوستومی.
- شست و شو، تمیزکردن و پانسمان زخم و مراقبت از درن.
- بانداژ قسمت های مختلف بدن.
- آماده سازی دارو.
- دارو دادن به روش خوراکی، زیرزبانی و استنشاقی.
- تزریق دارو به روش داخل جلدی، زیر جلدی، داخل عضلانی و وریدی.
- انواع سرم ها، رگ گیری جهت برقراری آنفوزیون مداوم.
- تکنیک های جداسازی و کاربرد محافظ ها (گان، ماسک، دستکش، عینک، نقاب صورت)
- بکارگیری کیسه آبگرم و آبسرد.
- انواع پوزیشن بیمار.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه و آزمون کتبی پایان ترم (جهت واحد نظری)
- حضور فعال دانشجو در مرکز مهارت های بالینی.(جهت واحد عملی)
- گزارش ساعات تمرین توسط مسئول مرکز مهارت های بالینی.(جهت واحد عملی)
- ارزشیابی تکوینی.(جهت واحد عملی)
- امتحان پایان ترم به روش OSCE.(جهت واحد عملی)

منابع :

- 1- Craven, Ruth F , Hirnle Constance J. Fundamental of Nursing: Human Health and Function Philadelphia Lippincott CO. 2007.
- 2- Harkreader Helen, Hogan Marry Aan. Fundamental of Nursing. Caring and clinical Judgment. Second edition.Saunders Co. 2004.
- 3- Potter, Perry, Fundamental of Nursing: concepts, Process and practice 4th, ed ST Louis, Mosby CO.2005.
- 4- Taylor, Lillis, Lemone, The Art and science of Nursing care 4th. Ed. Philadelphia: lippincott CO. 2005.

- ۵- دوگاس. اصول مراقبت از بیمار، نگرشی جامع بر پرستاری.
- ۶- تیلور، کارول. اصول پرستاری، مفاهیم پرستاری.
- ۷- موسوی، ملیحه سادات عالیخانی، مریم روشهای پرستاری بالینی. تهران: شهراب- آینه سازان ۱۳۸۲
- ۸- چک لیست مهارتهای فن پرستاری مربیان گروه فن پرستاری دانشکده پرستاری و مامائی حضرت فاطمه (س)

نام درس : فرآیند عملیات و اطلاعات فنی

کد درس : ۱۰

پیش نیاز : ندارد

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی :

آشنایی دانشجویان با نظام فوریت های پزشکی ، سیستم ارائه خدمات ، تجهیزات و عملکرد آنها و اطلاعات فنی لازم، ضد عفونی و تمیز نمودن وسایل موجود در آمبولانس..

شرح درس :

در این درس دانشجو با سیستم ارائه خدمات فوریت های پزشکی و سلسله مراتب اداری، ساختار آمبولانس و تجهیزات پزشکی موجود در آن، سیستم ارتباطات، مقررات راهنمایی و رانندگی و مستند سازی با فرآیند عملیات آشنا شده تا در هنگام عمل از آن بهره ببرند. دردرس عملی دانشجو با آمبولانس و تجهیزات موجود در آن و نحوه عملکرد آن آشنا می شود.

رئوس مطالب نظری : (۲۶ ساعت)

- آشنایی با سیستم ارائه خدمات فوریت های پزشکی و سلسله مراتب اداری ، عملیاتی.
- ساختار آمبولانس ، مراحل امداد رسانی در فوریت های پزشکی.
- ساختار پرسنلی آمبولانس.
- آشنایی با تجهیزات پزشکی موجود در آمبولانس.
- سیستم ارتباطات در فوریتها.
- مقررات راهنمایی و رانندگی در فوریت های پزشکی.
- چگونگی عکس العمل تکنسین فوریت پزشکی در صحنه حادثه ، چگونگی انتقال مصدوم به آمبولانس
- چگونگی انتقال مصدوم به بیمارستان.
- چگونگی برقراری ارتباط با بیماران کهنسال ، کودکان ، ناشنویان ، نابینایان ، خارجی زبانها.
- مستند سازی ارائه خدمات.
- چگونگی تحویل بیمار به مراکز درمانی.
- چگونگی برگشت به پایگاه و آماده کردن آمبولانس برای ماموریت بعدی.
- آمبولانس هوایی.

رئوس مطالب عملی : (۱۷ ساعت)

- تجهیزات فنی و پزشکی آمبولانس.
  - کار با دستگاههای ارتباطی ، سرویس و نظافت و نگهداری آنها.
  - تمیز نمودن و ضد عفونی کردن تجهیزات و آمبولانس.
  - رانندگی صحیح با آمبولانس (اختیاری).
- شیوه ارزیابی دانشجو :
- حضور فعال در بحث های کلاسی ، آزمون های کوتاه ، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم .
- نشان دادن طرز کار دستگاهها (جهت واحد عملی)

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت. " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه "
- ۲- بلدسو برایان ، رابرت چری ریچارد. " اورژانس های طب پیش بیمارستانی میانی ."
- 3- Browner, Bruce D. et al, emergency care and Transportation of the sick & injured, AAOS 8th ed, Sudbury: Jones & brattled Co: 2002
- 4- Rhonda J, Back et al, intermediate emergency care & transportation of the sickbed and injured, AAOS: Sudbury: genes and brattled Co. 2005.
- ۵- جزوه آموزش راهنمایی و رانندگی

نام درس : نشانه شناسی و معاینات بدنی

کد درس : ۱۱

پیش نیاز : تشریح و فیزیولوژی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری-عملی

هدف کلی:

آشنایی با مفاهیم و مبانی بررسی بیمار از طریق اخذ شرح حال، معاینات بدنی و انجام توام آن در ارزیابی بیمار بویژه در شرایط پیش بیمارستانی.

شرح درس :

اساس تشخیص بیماری و مشکلات مرتبط در کلیه حرفه های بهداشتی درمانی، ارزیابی وضعیت سلامت بیمار می باشد. طرق جمع آوری اطلاعات از بیمار، وابستگان، شاهدین و نیز گروه بهداشتی درمانی از اصول ارزیابی می باشد این اطلاعات از طرق مختلف قابل جمع آوری است به همین دلیل لازم است دانشجویان فوریت های پزشکی آن را آموخته و در مراحل عملی و کارآموزی آن را تمرین نموده و در تمامی مراقبتهایش به عنوان اولین مرحله کار خود به کار گیرد.

رئوس مطالب نظری: (۲۶ ساعت)

- مفاهیم و مبانی بررسی.
- چگونگی برقراری ارتباط با مددجو در موقعیت های فوری.
- اصول اخذ شرح حال و چگونگی ثبت آن.
- تکنیک های معاینه (مشاهده، لمس، دق، سمع).
- وسائل مورد نیاز و کاربرد آنها در انجام معاینات بالینی
- معاینه سیستم های مختلف بدن.
- معاینه فیزیکی در بیمار داخلی و ترومایی.
- تفاوت معاینه فیزیکی کودک و بزرگسال.
- چگونگی ثبت معاینات بالینی.
- چگونگی ارزیابی بیمار در صحنه (بررسی صحنه، بررسی اولیه، بررسی متمرکز، بررسی دقیق و بررسی مستمر).

رئوس مطالب عملی: (۱۷ ساعت)

- نشان دادن تکنیکهای صحیح اخذ شرح حال و معاینه بدنی
- نکات لازم در برقراری ارتباط با بیمار بصورت نمایش با همکلاسی خود.
- انجام تکنیک (مشاهده لمس ، دق ، سمع) بصورت عملی.
- انجام معاینه سیستمهای مختلف بصورت نمایش با همکلاسی خود.
- سمع صداهاى طبیعى قلب و تنفس.
- افتراق یافته های طبیعی از غیر طبیعی.

شیوه ارزیابی دانشجو:

نظری: حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم.
عملی: فعال بودن در مرکز مهارتهای بالینی، مشارکت در بحث، نشان دادن معاینه بر روی همکلاسی با استفاده از چک لیست و OSCE.

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه "
- ۲- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی "
- ۳- توفیقیان طاهره، حاجی آبادی فاطمه، ملک زاده جواد. " بررسی وضعیت سلامت در اورژانس پیش بیمارستانی " مشهد سخن گستر، ۱۳۸۶ .

نام درس : جابجایی و حمل بیمار

کد درس : ۱۲

پیش نیاز : تشریح ، اصول و فنون مراقبت ها

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی :

انتظار می رود پس از پایان درس دانشجوی ، ضمن درک اهمیت موضوع و شناخت عوارض ناشی از جابجایی نادرست ، روش مناسب و صحیح حمل بیمار و جابجایی را در شرایط مختلف بصورت عملی فرا گیرد.

شرح درس :

این درس در مورد مباحثی همچون کنترل صحنه حادثه ، دسترسی به مصدوم و بررسی وضعیت او ، خارج کردن مصدوم از محل حادثه و انتقال مصدوم یا بیمار به آمبولانس که نیاز به دانش و مهارت های اساسی دارد بحث می کند. با توجه به مفاهیم فراگرفته در بخش نظری دانشجویان به کسب مهارت در مرکز مهارت های بالینی خواهند پرداخت.

رئوس مطالب نظری: (۱۷ ساعت)

- تاریخچه حمل و جابجایی بیمار و وظایف کاردان فوریت های پزشکی حین جابجایی، انتقال و حمل بیمار در گذشته و حال.
- نحوه برقراری ارتباط مناسب با بیمار و همراهان.
- آشنایی با اصول کلی چگونگی حمل بیمار و عوارض ناشی از جابجایی نادرست.
- اصول جابجایی بیمار در موارد اورژانس (Emergency) ، اضطراری (Urgent) و غیر اضطراری (Non Urgent).
- توزیع وزن اشیاء بر روی نقاط مختلف بدن.
- روش بلند کردن قدرتی (Power Lifting).
- روش حمل دیاموند (Diamond Carry).
- روش حمل یک دستی (One Hand Carry).
- روش های دسترسی به مصدوم با رعایت اصول ایمنی و انواع روش های کشیدن وی.
- روشهای دسترسی به مصدوم.
- اصول و مکانیک اولیه بدن در هنگام کشیدن بیمار. کشیدن بیمار با دو نفر. کشش توسط انواع وسایل (لباس ، پتو ، دست ....).
- آشنایی با روش حمل بیمار در شرایط خاص (آتش سوزی ، نشت گاز و...).
- تکنیک یک نفره برای خروج بیمار دچار کاهش هوشیاری از اتومبیل.

- حمل و کشش به روش ماموران آتش نشانی.
- آشنایی با روش خارج کردن بیمار در عملیات اضطراری (تصادفات).
- روش خارج کردن سریع (Rapid Extrication Technique). موارد استفاده از تکنیک خروج سریع، وسایل مورد لزوم و مراحل کاربرد روش خارج کردن سریع.
- آشنایی با روش های انتقال بیمار در عملیات غیر اضطراری، روش بلند کردن مستقیم از روی زمین، روش بلند کردن با استفاده از اندام های فوقانی و تحتانی.
- آشنایی با روش های انتقال بیمار از تخت به کات آمبولانس، روش حمل مستقیم، روش انتقال توسط ملحفه یا پتو، روش انتقال توسط تخته پستی و برانکار اسکوپ، روش انتقال از صندلی به ویلچر.
- آشنایی با انواع برانکار و نحوه استفاده از آنها: برانکار چرخ دار آمبولانس و انواع کات آمبولانس، نحوه انتقال برانکار به داخل آمبولانس، ویژگی برانکارهای پرتابل - تاشونده (portable/folding)، ویژگی برانکارهای قابل انعطاف، ویژگی انواع تخته های پستی بلند و کوتاه، ویژگی های برانکار سببی و برانکار اسکوپ و صندلی راه پله (stair chair).
- آشنایی با روش حمل بیمار با هلیکوپتر، راهکارهای عملی انتقال هوایی، راهکارهای پزشکی انتقال هوایی.

رئوس مطالب عملی: (۳۴ ساعت)

- آشنایی با انواع برانکار و دیگر وسایل حمل و جابجایی، برانکار چرخ دار آمبولانس، انواع کات آمبولانس، برانکارهای پرتابل - تاشونده (portable/folding)، برانکارهای قابل انعطاف، انواع تخته های پستی بلند و کوتاه، برانکار سببی و برانکار اسکوپ و صندلی راه پله (stair chair).
- رعایت اصول توزیع وزن اشیاء در حمل مصدوم.
- نمایش روش بلند کردن قدرتی (Power Lifting).
- نمایش روش حمل دیاموند (Diamond carry).
- نمایش روش حمل یک دستی (one hand carry).
- رعایت اصول ایمنی دسترسی به مصدوم.
- اجرای روش های کشیدن بیمار با رعایت اصول و مکانیک بدن (یکنفره و دونفره).
- آشنایی با انجام تکنیک یک نفره برای خروج بیمار دچار کاهش هوشیاری از اتومبیل.
- اجرای حمل و کشش به روش ماموران آتش نشانی.
- نمایش خارج کردن سریع (Rapid Extraction Technique).
- آشنایی با نحوه انتقال برانکار به داخل آمبولانس، مانند انتقال بیمار از تخت به کات آمبولانس، روش حمل مستقیم، انتقال توسط ملحفه یا پتو، انتقال توسط تخته پستی و برانکار اسکوپ، انتقال از صندلی به ویلچر.
- حمل بیمار با مدیکوپتر.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه و آزمون کتبی پایان ترم.
- حضور فعال دانشجو در مرکز مهارت های بالینی.
- امتحان پایان ترم به روش OSCE.

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه "
- ۲- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی "
- 3-Emergency care and transportatoin of the sicked & injured, 8th edition, AAOS, 2001.
- ۴- استفاده از وسایل حمل و جابجایی در مرکز مهارت بالینی.

نام درس : بهداشت روانی و فوریت‌های روانپزشکی

کد درس : ۱۳

پیش نیاز : بهداشت عمومی

تعداد واحد : ۱ واحد

نوع واحد : نظری

هدف کلی :

آماده سازی دانشجو جهت شناخت بیماری های روانی ، روش های حفظ آرامش خود و بیماران حادثه دیده و اطرافیان او در مواجهه با سوانح ، حوادث.

شرح درس :

در این درس به اهمیت بهداشت روانی در فوریت های روانپزشکی ، شاخص های مطرح شده در بهداشت روانی ، انواع فشارهای روانی و روش های آرام سازی پرداخته می شد و همین بر تقویت مهارت ها در برخورد با فوریت های روانپزشکی تاکید می شود.

رئوس مطالب نظری: (۱۷ ساعت)

- تعریف و مفاهیم.
- اهمیت بهداشت روانی در فوریت های پزشکی.
- آشنایی با انواع فشارهای روانی به خصوص استرس های شغلی و مقابله با آن.
- آشنایی مختصر با بیماریهای روانی (نوروها - سایکوزها - افسردگی ماژور).
- نحوه برخورد جهت مهار کردن بیماران پرخاشگر و بیمار مهار شده.
- روش های آرام سازی بیمار سایکوتیک.
- آشنایی با داروهای مورد استفاده در کنترل پرخاشگری و خشنونت.
- اقدامات اولیه در برخورد با موارد خودزنی ، خودکشی ، دگرکشی ، خشنونت رفتاری ، الکلیسم و سوء مصرف دارو و ....
- روش های موثر در آرام سازی بیمار با تکیه بر تعالیم مذهبی.
- آشنایی با بحران های موقعیتی (بحران مرگ) و بکارگیری روش های موثر در رویارویی با آن.

شیوه ارزیابی دانشجو :

- حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه و آزمون پایان دوره کتبی.

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه " .
- ۲- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی " .

نام درس : احیاء قلبی-ریوی پایه

کد درس : ۱۴

پیش نیاز : تشریح و فیزیولوژی

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی:

آشنائی دانشجو با اقدامات حیاتبخش پایه و کسب توانایی لازم در مواجهه با بیمار یا مصدوم (بالغ، کودک و نوزاد) با ایست قلبی ریوی در شرایط معمولی و خاص (سرما زدگی، غرق شدگی، زنان حامله، برق گرفتگی، گاز گرفتگی).

شرح درس :

در این درس دانشجو ضمن کسب آگاهی های اولیه و مقدماتی در مواجهه با ایست های قلبی - ریوی در شرایط معمولی و خاص، چگونگی بر خورد و اتخاذ تصمیم مقتضی جهت شروع و ادامه عملیات احیاء را می آموزد. همچنین ضمن شناسایی علائم اولیه ایست قلبی ریوی و افتراق آن از مرگ حقیقی کلیه مراحل احیای پایه بر روی مولاژهای آموزشی در شرایط معمولی را به اجرا در می آورد.

رئوس مطالب نظری: (۹ ساعت)

- آگاهی های اولیه و اصول مقدماتی مقابله با ایست قلبی ریوی.
- علل ایست قلبی ریوی.
- مرگ حقیقی و مرگ ظاهری.
- بازبینی و بازکردن راه هوایی (انواع مانورها).
- انسداد راه هوایی و اقدامات پایه مورد نیاز.
- شروع عملیات احیاء قلبی ریوی.
- انواع تنفس مصنوعی.
- نحوه انجام ماساژ قلبی
- روشهای احیاء قلبی یک و دو نفره.
- عوارض احتمالی احیای قلبی ریوی پایه.
- کاربرد AED در بیمار.
- علائم تجدید حیات نتیجه بخش.

رئوس مطالب عملی : (۱۷ ساعت) :

- شناسائی علائم اولیه ایست قلبی ریوی.
- شناسائی افتراق مرگ حقیقی و ظاهری.
- بازکردن صحیح راه هوایی در بیمار داخلی و ترومایی در تمام سنین.
- انجام مانورها در رفع انسداد راه هوایی.
- انجام صحیح تنفس مصنوعی.
- انجام صحیح ماساژ قلبی.
- شناسائی علائم تجدید حیات.
- کنترل عوارض احتمالی احیای قلبی - ریوی پایه.
- انجام احیاء یک نفره و دو نفره.
- کاربرد صحیح AED.

نحوه اجرا:

استفاده از مولاژهای احیاء بصورت عملی، نقش بازی و فیلم.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه و آزمون کتبی پایان ترم.
- حضور فعال دانشجو در مرکز مهارت های بالینی.
- امتحان پایان ترم به روش OSCE.

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه " .
- ۲- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی " .
- ۳- کتاب جامع CPR بر گرفته از انجمن قلب آمریکا جدیدترین پروتکل .

نام درس : احیاء قلبی - ریوی پیشرفته

کد درس : ۱۵

تعداد واحد : ۲ واحد

پیش نیاز : احیاء قلبی - ریوی پایه (نظری - عملی)

نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی درس :

افزایش آگاهی دانشجویان در تشخیص و اقدام فوری جهت حفظ جان مصدومین داخلی و ترومایی نیازمند احیا با استفاده از وسایل و تجهیزات مورد نیاز در برقراری جریان خون و تهویه موثر به منظور پیشگیری از عوارض تا رساندن بیمار به مراکز درمانی، آشنایی عملی با تکنیکهای احیای قلبی ریوی پیشرفته از طریق تمرین و تکرار بر روی مانکن های آموزشی در بخش مهارتهای بالینی .

شرح درس :

دانشجو ضمن مرور احیاء قلبی - ریوی پایه، آگاهی مورد نیاز در اداره راه هوایی و برقراری تهویه و جریان خون موثر را با استفاده از تجهیزات و امکانات پیشرفته کسب می نماید.

رئوس مطالب نظری: ۱/۵ واحد (۲۶ ساعت) :

- مرور احیاء قلبی - ریوی پایه.
- ساختار آناتومیک راههای هوایی فوقانی ، علل انسداد راه هوایی.
- اداره راه هوایی : بازکردن راه هوایی ، انواع مانورها، کریکوتیرتومی ، اکسیژن درمانی ، تهویه بیمار حفظ راه هوایی باز (توسط راه هوایی دهانی حلقی، بینی حلقی ، ماسک لارنژیال ، کامبی تیوب، لوله تراشه بینی و دهانی و ...) (تعریف ، کاربرد ، معایب و محاسن ، نحوه استفاده).
- انتوباسیون ساده و مشکل.
- اکسیژن درمانی انواع هیپوکسی، عوارض، طرق مختلف دادن اکسیژن ۱۰۰٪، وسایل اکسیژن درمانی (معایب و محاسن).
- چگونگی استفاده از وسایل کمکی در برقراری تهویه (آمبویگ و ونتیلاتور پرتابل).
- دستیابی به عروق : راههای رساندن دارو به بیمار در وریدهای محیطی و مرکزی ، داخل تراشه ، داخل استخوان و قلب (تعریف - اندیکاسیون - مزایا - معایب - نحوه عمل).
- مرور دیس ریتمی های خطرناک (دیس ریتمی های مختل کننده همودینامیک دهلیزی و بطنی).
- الکتروشوک (اندیکاسیون - نحوه استفاده - مراقبت).
- استفاده از وسایل کمکی در فشردن قلب (ACD, Chest Compressor, Auto Pulse و..).
- داروهای موردنیاز در احیاء قلبی - ریوی (اندیکاسیون دوز - نحوه مصرف).
- عوارض ناشی از احیاء.

رئوس مطالب عملی: ۰/۵ واحد (۱۷ ساعت):

- آشنایی عملی با مفاهیم نظری

نحوه اجرا:

- استفاده از مدل های آموزشی توسط مدرس مربوطه در مرکز مهارت های بالینی.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم.
- حضور فعال دانشجو در مرکز مهارت های بالینی.
- امتحان پایان ترم به روش OSCE.

منابع درس:

- ۱- اسمیت مایک. احیاء قلبی پیشرفته .
- ۲- میستویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه "
- ۳- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی "
- ۴- کتاب جامع CPR بر گرفته از انجمن قلب آمریکا جدیدترین پروتکل .

نام درس : فوریتهای داخلی (۱)

کد درس : ۱۶

پیش نیاز : اصول و فنون مراقبت ها (نظری - عملی)

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی:

آشنایی با مفاهیم و اصول کلی مراقبتهای پیش بیمارستانی در اورژانس های قلبی - عروقی و تنفسی.

شرح درس:

اورژانسهای قلب و عروق و تنفسی از شایعترین علل مواجه بیماران به مراکز بهداشتی درمانی می باشد. با توجه به اهمیت انجام مراقبتهای پیش بیمارستانی در مراحل حاد و نقش ارزشمند آن در کاهش میزان مرگ و میر و ناتوانی ناشی از این موارد، لازم است دانشجوی فوریتهای پزشکی در زمینه این فوریتهای و بخصوص ارزیابی و تشخیص دقیق و انجام اقدام مناسب و به موقع مهارتها، دانش لازم را کسب کرده و درعمل به کار بندد.

رئوس مطالب نظری: ۲/۵ واحد (۴۳ ساعت) :

- آشنایی با انواع اورژانس های شایع قلب و عروق (مروری بر آناتومی فیزیولوژی سیستم قلبی عروقی، نحوه بررسی).
- سندرم حاد کرونر، نارسایی حاد قلبی، شوک کاردیوژنیک، ادم حاد ریه (علل ، علائم و اقدامات فوری پیش بیمارستانی).
- بحران فشار خون بالا.
- آشنایی با نحوه پایش فعالیت الکتریکی قلب (تعریف فعالیت الکتریکی، عناصر الکتروکاردیوگرام، امواج نشان دهنده فعالیت الکتریکی قلب ، تغییرات نوار قلب در اختلالات کرونری).
- انواع آریتمی ها، درمانهای دارویی و غیر دارویی (دستگاه دفیبریلاتور، ضربان ساز)
- مرور آناتومی و فیزیولوژی تنفس و بررسی سیستم تنفسی در صحنه
- آشنایی با انواع اورژانسهای شایع تنفسی شامل سختی تنفس، بیماریهای مزمن انسدادی راه هوایی، بیماریهای عفونی سیستم تنفسی، سندرم زجر تنفسی، آمبولی ریه، پنو موتراکس خود به خودی، سندرم هیپر ونتیلاسیون و آسم با بیان علل، علائم، ارزیابی، مراقبتهای پیش بیمارستانی.

رئوس مطالب عملی: ۰/۵ واحد (۱۷ ساعت) :

نمایش فیلم، مطالعه موردی، نشان دادن عکس، CD، کار با دستگاه ریتم ساز، دستگاه نوار قلب و الکتروشوک و ضربان ساز.

شیوه ارزیابی دانشجو:

نظری: حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه ، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم .
عملی: تشخیص ریتم های تهدید کننده حیات با استفاده از دستگاه ریتم ساز.

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه " .
- ۲- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی " .

درس: فوریتهای داخلی (۲)

کد درس: ۱۷

پیش نیاز: اصول و فنون مراقبت ها (نظری - عملی)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی:

آشنایی با مفاهیم و اصول کلی مراقبت فوری پیش بیمارستانی در اورژانس های سیستم های عصبی، گوارشی، ادراری - تناسلی، غدد متابولیک، ایمنی و مسمومیت ها.

شرح درس:

این درس به منظور پیشبرد دانش و شناخت دانشجویان در زمینه بررسی و مراقبت های فوری پیش بیمارستانی، اختلالات سیستم های عصبی، گوارشی، ادراری - تناسلی، آلرژی، دیابت و مسمومیت ها طرح ریزی گردیده است ضمن تدریس این درس به دانشجویان کمک می شود آموخته های خود را با آموخته های قبلی تلفیق نموده و با بهره گیری از اصول و مهارت های تفکر خلاق به بررسی و مراقبت های درمانی پیش بیمارستانی مددجویان بپردازد.

رئوس مطالب نظری: ۲/۵ واحد (۴۳ ساعت):

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم های زیر (عصبی گوارشی، ادراری، تناسلی، غدد).
- تغییر وضعیت هوشیاری: افزایش فشار داخل جمجمه ای.
- تشنج، سردرد، سنکوپ، سرگیجه، سکتة مغزی (علل، تظاهرات بالینی).
- درد حاد شکم: آپاندیسیت، پریتونیت، کوله سیستیت، انسداد لوله گوارشی، سنگ کلیوی و صفراوی، چرخش بیضه، پانکراتیت، فتق گیر افتاده، بیماری عروقی شکم، خونریزی گوارشی، گاستریت و زخم های گوارشی، بیماری های التهابی لگن (علل، تظاهرات بالینی ارزیابی و مراقبت فوری).
- دستگاه غدد درون ریز.
- هیپوگلیسمی، هیپرگلیسمی، کمای دیابتی (علل، تظاهرات بالینی، ارزیابی و مراقبت فوری).
- واکنش های آلرژیک و واکنش های آنافیلاکتیک (علل، تظاهرات بالینی، ارزیابی و مراقبت فوری).
- شناخت سموم خاص، آشنایی با راه های ورود سم به بدن.
- مسمومیت دارویی داروهای شایع.
- سوء مصرف مواد.
- علائم و نشانه های کلی و اختصاصی سموم.

- اصول برخورد با بیمار مسموم .
- آشنایی با آنتی دوت اختصاصی سموم .

رئوس مطالب عملی : ۰/۵ واحد (۱۷ ساعت) :

نمایش فیلم ، اسلاید ، مطالعه موردی

شیوه ارزیابی دانشجو :

حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه ، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم .

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه " .
- ۲- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی " .

نام درس : تروما (۱)

کد درس : ۱۸

پیش نیاز : اصول و فنون مراقبتها (نظری - عملی)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی :

آشنایی دانشجویان با آسیب های مختلف بویژه آسیب های نیازمند مراقبت فوری در اندامهای حرکتی، قفسه سینه، سر و صورت، گردن و ستون فقرات و عوارض ناشی از آنها، و اقدامات اولیه مورد نیاز.

شرح درس :

در این درس مفاهیم و اهمیت تروما و مکانیسم های آسیب، تریاژ، سیستم تروما و آسیب های اندامها، قفسه سینه، سر و صورت، گردن و ستون فقرات به همراه، علل و علائم و اقدامات اولیه آموزش داده می شود.

رئوس مطالب :

الف - نظری : ۱/۵ واحد (۲۶ ساعت)

- تعاریف و مفاهیم و اهمیت تروما.
- سیستم تروما، مهارتهای مدیریت تروما، تریاژ تروما
- ارزیابی صحنه و مکانیسم های آسیب در تصادفات (از روبرو، از عقب، از کنار، غلتیدن، چرخشی و .....)، آسیب های ناشی از محافظت کننده ها (کمر بند ها، کیسه های هوا، صندلی کودک و .....)، موتورسیکلت، وسیله نقلیه با عابر پیاده، سقوط ها.
- سانحه با آسیب دیدگان متعدد.
- ترومای اندامها (ارزیابی، انواع شکستگی، علل و علائم، اقدامات اولیه با تاکید بر روشهای ثابت سازی).
- انواع وسایل ثابت کننده.
- ترومای قفسه سینه (ارزیابی، انواع ترومای نافذ و غیر نافذ سینه، علل و علائم، اقدامات اولیه).
- ترومای سر و صورت (ارزیابی، انواع، علل، علائم، اقدامات اولیه)
- ترومای گردن و ستون فقرات (ارزیابی، انواع ترومای گردن و ستون فقرات، علل، علائم، اقدامات اولیه).

ب- عملی : ۰/۵ واحد (۱۷ ساعت)

نمایش فیلم، اسلاید، مطالعه موردی، کسب مهارت در بستن آتل و ثابت سازی.

شیوه ارزیابی دانشجویان :

- حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم.
- مشاهده عینی مهارت های انجام شده با استفاده از چک لیست.

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه
- ۲- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی "
- ۳- روتدا بک، اندرو پالک، استیون رام . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی "

نام درس : تروما (۲)

کد درس : ۱۹

پیش نیاز : تروما (۱)

تعداد واحد: ۲/۵

نوع واحد : نظری ۲ واحد - عملی ۰/۵ واحد

هدف کلی :

آشنا کردن دانشجویان با انواع تروما ، آماده سازی دانشجویان جهت شناخت بیشتر بیماران ترومائی و مشکلات آنها و کاربرد مهارتهای مدیریت تروما در درمان آنها با تاکید بر اقدامات فوریتی در مرحله پیش بیمارستانی.

شرح درس :

این درس شامل ترومای نسج نرم، خونریزی، شوک، ترومای شکم و لگن، ادراری - تناسلی و صدمات انفجاری می باشد و به دانشجویان کمک می شود ضمن تلفیق آموخته های خود با آموخته های قبلی ، مهارتهای تفکر خلاق را در ارائه اقدامات فوری شامل تعیین وسعت احتمالی آسیب ، ارزیابی در محل حادثه ، مراقبت مداوم در راه انتقال به بیمارستان ، انتقال سریع و تصمیم گیری به موقع و درست به بیماران ترومائی انجام دهد.

رئوس مطالب :

الف - نظری: ۲ واحد (۳۴ ساعت)

- ترومای نسج نرم : مروری بر آناتومی و فیزیولوژی پوست ، آسیب های باز (خراشیدگی، پارگی، کنده شدگی، قطع شدگی، سوراخ شدگی)، آسیب های بسته (کوفتگی، هماتوم، له شدگی، سندرم کمپارتمان)
- خونریزی (فیزیولوژی خون رسانی، خونریزی داخلی و خارجی و پاسخ های فیزیولوژیک، ارزیابی، علائم، درمان { فشار مستقیم، نقاط فشار، بالا بردن عضو، استفاده از روشهای ویژه (آتل بادی، هموستات ها، لباس ضد شوک، تورنیکه ها) }
- شوک : پاتوفیزیولوژی، مکانیسم های هموستاتیک، انواع شوک، مراحل (جبران شده، جبران نشده، غیرقابل برگشت) ، یافته های افتراقی، درمان
- ترومای شکم و لگن : مروری بر آناتومی، ارزیابی، انواع آسیب های بسته (کوفتگی های شدید شکم، پارگی های اعضای توخالی و توپر)، آسیب های نافذ (Evisceration و .....) .
- تروما دستگاه ادراری - تناسلی
- صدمات انفجاری.

ب- عملی : ۰/۵ واحد (۱۷ ساعت)

نمایش فیلم، اسلاید، مطالعه موردی، نقش بازی، کسب مهارت در کنترل خونریزی و استفاده از لباس ضد شوک.

شیوه ارزیابی دانشجو:

حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم.
- مشاهده عینی مهارت های انجام شده با استفاده از چک لیست.

منابع درس :

- ۱- میستویچ جوزف، هفن برنت، کارن کیت "اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه".
- ۲- بلد سو برایان، پورتر رابرت، چری ریچارد. "اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی".
- ۳- روندا بک، اندرو پالک، استیون رام. "اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی".

نام درس: فوریتهای پزشکی در گروههای خاص

کد درس: ۲۰

پیش نیاز: فوریتهای داخلی ۱ و ۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری ۱/۵ واحد - عملی ۰/۵ واحد

هدف کلی:

آشنایی دانشجو با فوریت های مختلف در گروه های خاص مثل نوزادان و کودکان جهت مراقبت آنان و زنان باردار و سالمندان به منظور کمک به حفظ جان آنان و پیشگیری از بروز عوارض شدید.

شرح درس:

در این درس دانشجو با گروه های پر خطر همچون نوزادان و کودکان و مراقبت های فوری آنان بویژه با مشکلاتی همچون مشکلات تنفسی، تشنج، تغییر وضعیت، تب شوک، غرق شدگی، مسمومیت و صدمات و نیز مراقبت های فوری از کودکان دارای نیازهای خاص، و نیز اورژانس های ناشی از بیماری عفونی و کودک آزاری آشنا شده و همچنین با آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی زنان، لقاح، تکامل جنسی، زایمان طبیعی و عوامل موثر بر آن، مسمومیت حاملگی، خونریزی ها در بارداری، چندقلویی در حاملگی، مصدوم حامله و چگونگی مراقبت از آنان در مراحل فوریت ها و نیز با پدیده سالمندی و تغییرات فیزیولوژیک روانی اجتماعی و حوادث شایع در آنان و مراقبت های لازم در موارد فوری آشنا شده تا آن را در مواجهه با شرایط واقعی به کار گیرد.

رئوس مطالب: (۴۳ ساعت):

- خصوصیات آناتومیک، فیزیولوژیک، اجتماعی، روانی در نوزادان و کودکان و اصول کلی بررسی وضعیت سلامت آنان در موقعیت های اورژانس فوائد استفاده از شیر مادر.
- بررسی و مراقبت های فوری در انواع مشکلات تنفسی در نوزادان و کودکان (نحوه باز کردن راه هوایی، نحوه صحیح ساکشن کردن ترشحات نای، بینی و دهان در شرایط مختلف اکسیژن دهی، روش صحیح لوله گذاری تراشه، تنفس مصنوعی در نوزادان، کودکان اصول مراقبت های فوری در انسداد راه هوایی توسط جسم خارجی و انسداد مکانیک راه هوایی در نوزادان و کودکان)
- مراقبت فوری در انواع تشنج ها، تغییر در وضعیت هوشیاری، مسمومیت ها، تب، شوک، غرق شدن و سندرم مرگ ناگهانی نوزادان.
- مراقبت های فوری هنگام صدمات در نوزادان و کودکان (الگوی آسیب، تصادفات، سوختگی).
- مراقبت های فوری از کودکان دارای نیاز خاص (لوله داخل تراشه، دستگاه تنفس مصنوعی خانگی، داشتن مسیر ورید مرکزی، آسم، برونشیت و ایست قلبی).
- مراقبت های فوری در اورژانس های ناشی از بیماری های عفونی کودکان (مننژیت، گاستروانتریت در نوزادان و کودکان).

- مراقبت های فوری در هنگام مواجهه با کودک آزاری (روانی ، جنسی و اهمال فیزیکی).
- آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی ، حاملگی ، لقاح و تکامل جنسی .
- زایمان طبیعی و عوامل موثر بر آن .
- مسمومیت حاملگی و نحوه مراقبت از زائو با این مشکل .
- خونریزی ها در بارداری و اقدامات فوری قبل از انتقال به بیمارستان .
- حاملگی چند قلولویی ، نحوه مدیریت و مراقبت از مادر و جنین .
- خونریزی های بعد از زایمان ، علل و اقدامات فوری و مدیریت بیمار قبل از انتقال .
- مصدوم حامله و چگونگی مراقبت از او .
- پدیده سالمندی و نیازهای آن .
- تغییرات فیزیولوژیکی سالمندان .
- مشکلات شایع جسمی ، روانی و اجتماعی سالمندان .
- حوادث شایع در دوران سالمندی و علل آن .
- اقدامات فوری در هنگام بروز حوادث و اهمیت اجرای به موقع آن.
- بیماری های شایع در دوران سالمندی و مراقبت های فوری مورد لزوم .
- دیدن اسلاید ، فیلم و کار کردن بر روی مولاژ.
- دیدن فیلم و انجام بعضی از پروسیجرهای خاص.

شیوه ارزیابی دانشجو :

حضور فعال در بحث های کلاسی ، آزمون های کوتاه ، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم .
کار بر روی مولاژ با استفاده از چک لیست .

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه " .
- ۲- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی " .

نام درس : فوریت های پزشکی در شرایط خاص

کد درس : ۲۱

پیش نیاز : تروما (۱) و (۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی :

انتظار می رود در پایان دانشجو شرایط خاص را درک نموده و بتواند مراحل عملیات نجات را بیان نموده و با نحوه عملیات مشترک با سایر سازمان ها آشنا شود.

شرح درس :

این درس دانشجو ضمن آشنایی با شرایط خاص و عملیات نجات، مراحل عملیات نجات را دانسته و با نجات در شرایطی همچون مناطق صعب العبور، دره، آب، عمق چاه، برق گرفتگی در بالای دکل، سقوط در مخازن مواد شیمیایی و زیر آوار و نیز مناطق پوشیده از برف، تونل و طبقات مختلف معادن آشنا می شود. علاوه بر دیدن موارد فوق از طریق فیلم با کلیه وسایل مورد استفاده در نجات با برخی از عملیات نجات نیز از نزدیک آشنا خواهد شد.

رئوس مطالب:

الف- نظری: ۱/۵ واحد (۲۶ ساعت)

- تعریف شرایط خاص.
- طبقه بندی عملیات نجات به منظور تجهیز اصول در شرایط خاص (مناطق صعب العبور، کوه، دره، دریا، آوار، نشست گاز، انفجار معادن و کارخانه ها و .....).
- آشنایی با عملیات نجات.
- اولین واکنش دهنده.
- نجات اولیه و لوازم مورد نیاز.
- مراحل عملیات نجات (از بین بردن موانع، دستیابی به مصدوم، انجام مراقبت فوری، آمادگی برای حرکت).
- نجات در شرایط خاص (نجات افراد سقوط کرده در دره، نجات از آب، نجات از عمق چاه، نجات برق گرفته از بالای دکل برق، نجات سقوط کرده در مخازن شیمیایی، نجات از زیر آوار، نجات در تونل ها و طبقات مختلف معادن و .....).
- آشنایی با سیستم های عملیاتی سازمان های امدادی و نحوه همکاری با آنها.

ب : عملی : ۵/۰ واحد (۱۷ ساعت)

نمایش فیلم ، تمرین با کلیه وسایل مورد استفاده در مراحل نجات، نقش بازی ، مشاهده عملیات نجات، شبیه سازی .

شیوه ارزیابی دانشجو :

- حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه ، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم.
- تکالیف کلاسی (استفاده از مطالعه موردی، روش نقش بازی کردن) .

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه " .
- ۲- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی " .
- 3- Bowman , Warren D. David, H. Jone. Outdoor Emergency care: comprehensive prehospital care for nonurban settings. 4th ed . Boston : Jones and Bartlet, Co, 2005.
- 4- Phillip L E.et al . Emergency care for hazardous materials exposure, st louis, Elsevier, mosby, co . 2005.

نام درس : فوریت های پزشکی در بلایا

کد درس : ۲۲

پیش نیاز : فوریت های داخلی (۲۰۱) تروما (۲۰۱)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی:

انتظار می رود در پایان دانشجو انواع بلایای طبیعی و غیر طبیعی را بشناسد و اقدامات اولیه را برای کمک به مصدومین و بیماران در حین شرائطی را بتواند انجام دهد.

شرح درس:

در این درس دانشجو ضمن آشنایی با مفاهیمی همچون بحران ، بلایا، حوادث غیر مترقبه، حوادث با قربانیان متعدد، بلایای طبیعی همچون سیل ، زلزله ، طوفان ، بهمن ، صاعقه و نیز بلایای ساخت دست بشر همچون سلاح های کشتار جمعی و انفجاری و نیز حوادث با مواد خطرناک آشنا خواهد شد و نحوه فرماندهی حادثه، تریاژ و مراقبت فوری در این موارد را فرا می گیرد.

رئوس مطالب :

الف- نظری: ۱/۵ واحد (۲۶ ساعت)

- بحران (تعریف ، انواع و نقش سیستم فوریت های پزشکی در بحران).
- سیستم فرماندهی سوانح (ICS) و تریاژ در بحران .
- زمین لرزه (تعریف علل وقوع ، انواع صدمات وارده در زمین لرزه ، روش دستیابی به مصدومین اقدامات اولیه ، تریاژ ، انتقال).
- سیل و طوفان (تعریف علل وقوع ، مناطق جغرافیایی در خطر ، انواع صدمات وارده در اثر سیل و طوفان ، روش دستیابی به مصدومین ، اقدامات اولیه ، تریاژ ، انتقال).
- صاعقه، گردباد و آتشفشان (تعریف ، علل وقوع ، مناطق جغرافیایی در خطر ، انواع صدمات وارده در اثر صاعقه گردباد و آتشفشان ، روش دستیابی به مصدومین ، اقدامات اولیه ، تریاژ ، انتقال .
- حوادث با قربانیان متعدد (تعریف ، علل وقوع ، انواع صدمات احتمالی ، روش دستیابی به مصدومین ، اقدامات اولیه ، تریاژ ، انتقال).
- جنگ (آشنایی با انواع بمباران ، آسیب های انفجاری ، مقابله با گازهای شیمیایی مانند خردل - رادیواکتیو ، نحوه کمک به مصدومان، انواع صدمات احتمالی ، روش دستیابی به مصدومین ، اقدامات اولیه ، تریاژ ، انتقال.

ب- عملی: ۰/۵ واحد (۱۷ ساعت)

آشنایی با انواع وسایل نجات و کاربرد آنها به صور فیلم ، اسلاید و در صورت امکان انجام مانور .

شیوه ارزیابی دانشجو :

- حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه، آزمون کتبی میان ترم و پایان ترم.
- آزمون علمی نقش بازی کردن یا تمرین با وسایل نجات.

منابع درس :

- ۱- میستوویچ جوزف ، هفن برنت ، کارن کیت " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه "
- ۲- بلد سو برایان ، پورتر رابرت ، چری ریچارد . " اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی " .
- 3- Bowman , Warren D. David, H. Jone. Outdoor Emergency care: comprehensive prehospital care for nonurban settings. 4th ed . Boston : Jones and Bartlet, Co, 2005.
- 4- Phillip L E.et al . Emergency care for hazardous materials exposure, st louis ,Elsevier, mosby, co . 2005.

نام درس : فوریت های محیطی

کد درس: ۲۳

پیش نیاز: تشریح - فیزیولوژی

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری (۱۷ ساعت)

هدف کلی:

افزایش آگاهی و ایجاد توانایی در دانشجویان به منظور ارائه اقدامات فوری به مصدومین حوادث محیطی و آماده سازی دانشجویان جهت ارائه مراقبت فوری در سطح جامعه.

شرح درس:

دانشجو ضمن کسب آگاهی در زمینه حوادثی همچون سرمازدگی، گرمزدگی، برق گرفتگی، غرق شدگی با نحوه ارائه مراقبت های فوری به این مصدومین و بیماران اورژانس در خارج از بیمارستان آشنا شده و مهارت های لازم جهت ارزیابی و فراهم کردن مراقبت های لازم اورژانس را باید کسب نماید. به صورت تئوری و عملی (اسلاید - فیلم).

رئوس مطالب:

- سوختگی.
- سرما زدگی و هیپوترمی.
- گرم زدگی.
- برق گرفتگی و صاعقه زدگی.
- گاز گرفتگی و گزیدگی (مار - عقرب - حیوانات اهلی و وحشی انسان).
- اورژانس های ناشی از تغییر فشار (ارتفاعات و غواصی).
- عرق شدگی.
- تشنجات هسته ای و بیوتروریسم.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

حضور فعال در بحث های کلاسی، آزمون های کوتاه و آزمون کتبی پایان ترم.

منابع درس:

- ۱- میستوویچ جوزف، هفن برنت، کارن کیت "اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه
- ۲- بلد سو برایان، پورتر رابرت، چری ریچارد. "اورژانس های طبی پیش بیمارستانی میانی"

نام درس : کارآموزی نشانه شناسی و معاینات بدنی

کد درس: ۲۴

پیش نیاز : نشانه شناسی و معاینات بدنی

تعداد واحد : ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد : کارآموزی

محیط کارآموزی: بخش های داخلی جراحی بیمارستان

هدف کلی:

استفاده موثر و صحیح از روش ها و تکنیک های مربوطه در جهت کسب اطلاعات مورد نیاز از منابع مختلف (گرفتن تاریخچه، معاینات فیزیکی و در صورت امکان بررسی صحنه) در شناسایی موارد پر خطر در مددجویان.

شرح کارآموزی:

در این کارآموزی، دانشجوی در بالین بیمار به مشاهده علائم و نشانه های اختلالات مختلف در سیستم های بدن پرداخته و با برقراری ارتباط صحیح با بیمار و خانواده اش راههای کسب اطلاعات از مددجوی داخلی و ترومایی را تمرین نموده با استفاده از سایر تکنیک های بررسی در محیط واقعی آموخته های نظری و عملی خود را بکار خواهد گرفت.

بمنظور دستیابی به اهداف و حسن اجرای برنامه در این کارآموزی بر علائم و نشانه های فوریتی هر سیستم بمنظور شناسایی موارد پر خطر تاکید ویژه می شود.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- استفاده از فرم ارزیابی عملکرد دانشجو .

- انجام و ارائه تکالیف بالینی.

نام درس : کارآموزی ارتباطات

کد درس : ۲۵

پیش نیاز : فرآیند عملیات و اطلاعات فنی

تعداد واحد : ۰/۵ (۲۶ ساعت)

نوع واحد : کارآموزی

محیط کارآموزی: اداره ارتباطات اورژانس پیش بیمارستانی

هدف کلی:

تدارک موقعیت مناسب و واقعی برای دانشجو در کسب مهارت جهت هدایت یک آمبولانس از بدو شروع ماموریت تا خاتمه آن از طریق بی سیم.

شرح کارآموزی:

در این کارآموزی، دانشجو با سیستم ها و تجهیزات ارتباطی شامل انواع بی سیم و سیستم های تقویت کننده پایگاه اصلی، روش های مناسب شروع و خاتمه ارتباط، مراحل اعزام، اهمیت نقش پزشک و ارتباط لازم و مفید با پزشک در ماموریت ها، ارتباط موثر با بیماران سالخورده، کودکان و افراد ناشنوا و نابینا، نحوه ی صحیح گزارش نویسی فرم ها و واژه های ضروری جهت ارتباط بهتر و سریعتر با پزشک و دیگر همکاران آشنا می شود.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- استفاده از فرم ارزیابی عملکرد دانشجو.
- انجام و ارائه تکالیف بالینی.

نام درس : کارآموزی اصول و فنون مراقبت ها

کد درس : ۲۶۰

پیش نیاز : اصول و فنون مراقبت ها

تعداد واحد : ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد : کارآموزی

محیط کارآموزی: بخش های داخلی و جراحی بیمارستان

هدف کلی:

کسب مهارت ها در حیطه آگاهی های کسب شده از درس اصول و فنون مراقبت ها جهت انجام و ارائه انواع خدمات بالینی به بیمار در بخشهای غیر اورژانس به منظور ایجاد آمادگی مواجهه با بیمار فوریتی در اورژانس.

شرح کارآموزی:

در این کارآموزی موارد اختصاصی ذیل آموزش داده می شود:

- آشنایی با ساختار فیزیکی و مقررات بخش.
- آشنایی با اصطلاحات رایج در بخش.
- چگونگی ارتباط با بیمار و خانواده ی وی جهت انجام و ارائه خدمات.
- آشنایی با آزمایشات مختلف مربوط به هر بخش و نمونه گیری مربوطه.
- چگونگی اندازه گیری علائم حیاتی و آشنایی با تغییرات طبیعی و غیر طبیعی آن.
- چگونگی اجرای دستورالعمل های متعدد و متنوع دارویی (IV, IM, PO, پوستی ، مخاطی، ...).
- چگونگی برقراری یک خط وریدی .
- چگونگی انجام پانسمان.
- انجام مراقبت های قبل و بعد از عمل جراحی .
- مراقبت از بیماران دارای سوند معده و مثانه.
- چگونگی اندازه گیری جذب و دفع بیمار.
- اکسیژن درمانی به روشهای گوناگون.
- ساکشن ترشحات .

در ضمن جهت رعایت موارد عمومی و شکل گیری شخصیت حرفه ای مورد نیاز یک دانشجو (نظم، وضعیت ظاهری، رعایت قانون و مقررات، وضعیت ارتباط با بیماران و همکاران و.....) آموزش و تذکرات لازم داده می شود.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- استفاده از فرم ارزیابی عملکرد دانشجو
- انجام و ارائه تکالیف بالینی

نام درس : کارآموزی فوریت های داخلی (۱)

کد درس : ۲۷

پیش نیاز : کارآموزی اصول و فنون مراقبت ها

تعداد واحد : ۱/۵ (۷۷ ساعت)

نوع واحد : کارآموزی

محیط کارآموزی: بخش فوریت های قلبی - عروقی ، تنفسی

هدف کلی:

به کارگیری آموخته های نظری و مهارت های عملی در مراقبت از بیماران دچار فوریت های قلبی ، عروقی ، تنفسی .

شرح کارآموزی:

در این کارآموزی دانشجو با استفاده از دانش و مهارت های کسب شده به بررسی وضعیت سلامت بیماران و مصدومین حاد و فوری پرداخته و تدابیر مراقبت های لازم را در این مرحله به اجرا در آورد. به علاوه بر دانشجو کمک می شود که با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق برنامه مراقبت در مرحله فوری را اجرا و ارزیابی نماید آموزش به بیمار و خانواده وی نیز یکی از ارکان این کارآموزی است .

شیوه ارزیابی دانشجو :

- استفاده از فرم ارزیابی عملکرد دانشجو .
- انجام و ارائه تکالیف بالینی .

نام درس : کارآموزی تروما (۱)

کد درس : ۲۸

تعداد واحد : ۱ واحد (۱ ساعت)

نوع واحد : کارآموزی

پیش نیاز : تروما (۱)

محیط کارآموزی: بخش فوریت های سوانح ، ارتوپدی ، جراحی اعصاب

هدف کلی :

افزایش مهارت دانشجو در هنگام مواجهه با بیماران ترومایی و اتخاذ تصمیمات مقتضی و مناسب براساس واحد تئوری و بکارگیری دانش و مهارت لازم جهت حفظ حیات مددجو و پیشگیری از صدمات و عوارض جانبی .

شرح کارآموزی :

این دوره که شامل کارآموزی در اورژانس های مختلف تروما می باشد دانشجو ضمن حضور بر بالین بیمار با توجه به مطالب فراگرفته قبلی و بررسی مشکلات بالفعل و بالقوه بیماران با آسیب اندامهای حرکتی ، قفسه صدری سر و صورت ، گردن ، ستون فقرات پس از ارزیابی و اولویت بندی و اتخاذ تصمیم مناسب و به موقع اقدام مورد نیاز را انجام می دهد .
تکرار و تمرین موارد فوق باعث افزایش تجربه و اعتماد به نفس شده کسب استقلال و افزایش توانایی در تصمیم گیری دانشجو را در ارائه مراقبت ها به مددجو بدنبال خواهد داشت .

شیوه ارزیابی دانشجو:

- استفاده از فرم ارزیابی عملکرد دانشجو .
- انجام و ارائه تکالیف بالینی .

نام درس: کارآموزی در عرصه نگهداری و تعمیر آمبولانس

کد درس: ۲۹

تعداد واحد: ۰/۵ (۲۶ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

محیط کارآموزی: واحد تعمیرات اورژانس پیش بیمارستانی

هدف کلی:

بکارگیری آموخته های نظری و مهارت های عملی در مواجهه با مشکلات فنی و جزئی بمنظور عیب یابی و رفع نقص و رعایت موارد نگهداری آمبولانس.

شرح کارآموزی:

در این کارآموزی، دانشجو با کار سیستم خنک کننده، اجزاء موتور (سیلندر، سر سیلندر، میل لنگ، شاتون ها، پیستون ها و ...)، سیستم برق (باتری، دینام، کابل های ارتباطی، کوئل، دلكو و ...)، کار موتور و اجزاء آن، پلاتین، چکش برق، استارت، گیربکس، پمپ هیدرولیک و جلوبندی آشنا شده و همچنین با نحوه نگهداری آمبولانس اسپرینتر نیز آشنا می شود.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- استفاده از فرم ارزیابی عملکرد دانشجو در دو حیطه عمومی (نظم، وضعیت ظاهری، ارتباط با همکاران و ...) و اختصاصی (قطعه شناسی، عیب یابی، رفع نقص و نحوه نگهداری آمبولانس).

نام درس : کارآموزی در عرصه فوریت های داخلی (۲)

کد درس : ۳۰

تعداد واحد : ۱/۵ واحد (۷۷ ساعت)

نوع واحد : کارآموزی در عرصه

محیط کارآموزی: بخش فوریت های داخلی اعصاب، گوارش و مسمومیت ها

هدف کلی:

به کارگیری آموخته های تئوری و مهارت های عملی در مراقبت از بیماران دارای فوریت های پزشکی سیستم های عصبی ، ایمنی ، درون ریز ، گوارشی و اداری تناسلی .

شرح کارآموزی:

در این کارآموزی دانشجو با استفاده از دانش و مهارت های کسب شده به بررسی و شناخت وضعیت سلامت بیماران مبتلا به فوریت های پزشکی اعصاب، دیابت ، آلرژیک شوک آنا فیلاکسی ، دردهای شکمی و سایر فوریت های سیستم گوارشی پرداخته و تدابیر مراقبت های لازم را در این مرحله به اجرا در آورد به علاوه به دانشجو کمک می شود که با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق ، برنامه مراقبت در مرحله و مصدومین حاد و فوری پرداخته و تدابیر مراقبت های لازم را در این مرحله به اجرا در آورد. به علاوه بر دانشجو کمک می شود که با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق برنامه مراقبت در مرحله فوری را اجرا و ارزیابی نماید آموزش به بیمار و خانواده وی نیز یکی از ارکان این کارآموزی است .

شیوه ارزیابی دانشجو:

- استفاده از فرم ارزیابی عملکرد دانشجو .
- انجام و ارائه تکالیف بالینی.

نام درس : کار آموزشی در عرصه تروما (۲)

کد درس : ۳۱

تعداد واحد : ۱ واحد (۵۱ ساعت)

نوع واحد : کار آموزشی در عرصه

محیط کار آموزشی : بخش های اورژانس جراحی ، سوختگی و چشم و گوش و حلق و بینی

هدف کلی :

افزایش مهارت دانشجو در هنگام مواجهه با بیماران ترومائی نسوج نرم و شکم و لگن و اتخاذ تصمیمات مقتضی و مناسب براساس درس تئوری و بکارگیری دانش و مهارت لازم جهت حفظ حیات مددجود و پیشگیری از صدمات و عوارض جانبی .

شرح کار آموزشی :

این دوره که شامل کارآموزی در بخش های اورژانس، جراحی ، سوختگی و چشم و ENT می باشد دانشجو ضمن حضور بر بالین بیمار با توجه به مطالب فراگرفته قبلی و بررسی مشکلات بیماران با آسیب های نسوج نرم ، شکم و لگن پس از ارزیابی و الویت بندی و اتخاذ تصمیم مناسب و به موقع مورد نیاز را انجام می دهد.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- استفاده از فرم ارزیابی عملکرد دانشجو .
- انجام و ارائه تکالیف بالینی.

نام درس : کار آموزشی در عرصه فوریت های اطفال

کد درس : ۳۲

تعداد واحد : ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد : کار آموزشی در عرصه

محیط کار آموزشی : بخش فوریت های کودکان و نوزادان

هدف کلی :

به کار گیری آموخته های تئوری عملی در مراقبت از کودکان و نوزادان دارای فوریت های پزشکی .

شرح کار آموزشی :

در این کار آموزشی دانشجو با استفاده از دانش و مهارت های کسب شده ضمن آشنایی با استاندارد های موجود در اورژانس اطفال، ارتباط مناسب با بیمار و خانواده و آموزش به آنان را یاد گرفته و وضعیت اورژانس را اولویت بندی نماید. همچنین روش صحیح اکسیژن رسانی ، بازکردن راههای هوایی ، کنترل علائم حیاتی ، گرفتن رگ محیطی CPR نوزادان و کودکان، مراقبت از لوله های متصل به بیمار.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- استفاده از فرم ارزیابی عملکرد دانشجو .
- انجام و ارائه تکالیف بالینی.

نام درس : کار آموزی در عرصه احیای قلبی - ریوی

کد درس : ۳۳

تعداد واحد : ۱ واحد (۵۱ ساعت)

نوع واحد : کار آموزی در عرصه

محیط کار آموزی : اتاق عمل و تیم CPR بیمارستان

هدف کلی :

استفاده از آموزش های نظری و عملی واحد احیای قلبی ریوی پایه و پیشرفته در مواجهه با مصدومین داخلی و ترومایی .

شرح کارآموزی :

در این کار آموزی دانشجوی در اتاق عمل با لوله گذاری داخل تراشه آشنا شده ضمن تکرار و تمرین لوله گذاری بر روی مدل های انسانی جهت عمل جراحی با حضور و نظارت مربی و همچنین شرکت در تیم احیای قلبی ریوی بیمارستان و انجام اقدامات مورد نیاز حین احیای بیماران دچار ایست قلبی - تنفسی مهارت مورد نیاز را کسب خواهد کرد .

شیوه ارزیابی دانشجوی:

- استفاده از فرم ارزیابی عملکرد دانشجوی
- انجام و ارائه تکالیف بالینی.

نام درس : کار آموزی در عرصه پایگاههای فوریتهای پزشکی

کد درس : ۳۴

تعداد واحد : ۳ واحد (۱۵۳ ساعت)

نوع واحد : کار آموزی در عرصه

محیط کار آموزی : پایگاههای اورژانس شهری و جاده ای

هدف کلی :

بکارگیری آموخته ای نظری و مهارت های عملی در مراقبت از مددجویان در موقعیت های مختلف فوری
بیش بیمارستانی .

شرح کارآموزی :

در این کار آموزی دانشجو با استفاده از دانش و مهارت های کسب شده به کسب مهارت در انجام
ماموریت ها پرداخته و علاوه بر درک اهمیت سرعت در شروع ماموریت و اقدامات فوری مناسب براساس
ارزیابی انجام شده در صحنه و انتقال سریع مصدوم یا بیمار به مراکز درمانی ، بارعایت کلیه مقررات سیستم
ارتباطی، راهنمایی رانندگی آرامش خود را در شرایط استرس زا حفظ نموده و همکاری مناسب و مفید با دیگر
اعضای تیم داشته و ضمن ثبت مطلوب اطلاعات ، گزارش صحیح را به پزشک و مسئولین ارائه نموده و در
ضد عفونی کردن ، تمیز کردن و مرتب نمودن آمبولانس نیز همکاری لازم را داشته باشد.

تکالیف :

مطالعه و ارائه اطلاعات در مورد فوریت های مختلف شرکت فعال در بحث های بالینی گزارش موارد
حساس و قابل بحث .

شیوه ارزیابی دانشجو :

- استفاده از فرم ارزیابی عملکرد دانشجو .
- انجام و ارائه تکالیف بالینی.

فصل چهارم

ارزشیابی برنامه آموزشی دوره
کاردانی رشته فوریت های پزشکی

ارزشیابی برنامه :

هدف از ارزشیابی تعیین میزان موفقیت برنامه در دستیابی به هدف های برنامه آموزشی مقطع کاردانی فوریت های پزشکی است . انتظار می رود فرآیند ارزشیابی تصویر مناسب از پیشرفت تحصیلی دانشجویان در مقاطع زمانی گوناگون و همچنین شایستگی و توانمندی دانش آموختگان به آموزش دهندگان و برنامه ریزان ارائه دهد. با انجام ارزشیابی می توان در جهت افزایش اثر بخشی و کارایی برنامه و همچنین افزایش بینش مدیران آموزشی و سایر مسئولین و پذیرش برنامه در جامعه اقدام نمود.

نحوه اجرای ارزشیابی :

برای ارزشیابی برنامه با توجه به اهداف آن از روش ارزشیابی تکوینی و تراکمی استفاده خواهد شد. ارزشیابی تکوینی در پایان هر سال با بررسی نظرات دانشجویان، اساتید صورت خواهد گرفت . و در ارزشیابی تراکمی ، کلیه فصول برنامه شامل کلیات ، مشخصات دوره ، مشخصات دروس و همچنین ضرورت و اهمیت ، فراوانی و تکرار اثر بخشی ، کار بردی بودن ، ارتباط بین دروس از دیدگاه دانشجویان ، دانش آموختگان و اساتید بررسی خواهد شد. برای انجام این کار موارد چون بازارکار ، کارآمدی و توانمندی دانش آموختگان با استفاده از نظرات مددجویان ، مدیران و دانش آموختگان مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

تواتر ارزشیابی :

- ارزشیابی تکوینی هر سال
- ارزشیابی تراکمی هر ۵ سال توسط کمیته بازنگری انجام خواهد شد.

شاخص های ارزشیابی :

- رضایت دانشجویان از ارتباط مندی دروس با یکدیگر و با شرح وظایف تکنیک های از فوریت های پزشکی ، نحوه تنظیم مطالب و امکان استفاده از مطالب در کارآموزی و کارآموزی در عرصه
- رضایت اساتید از (محتوی ، سرفصل دروس و مطالب دروس با نیازهای جامعه)
- رضایت دانش آموختگان از (تناسب محتوای دروس با شرح وظایف تکنیک فوریت پزشکی و ظهور شایستگی و ایجاد توانمندی های لازم در ارائه خدمات فوریت های پزشکی)
- رضایت مدیران ، کارکنان مراکز فوریت های پزشکی از (توانمندی دانش آموختگان در ایفای نقش های مورد انتظار
- توانایی برنامه آموزشی دانشگاه مورد نظر در خصوص اجرای کامل و صحیح تحقیقات کلی برنامه و سرفصل دروس ابلاغ شده از طرف وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

معیارهای موفقیت برنامه در مورد هر شاخص :

- رضایت حداقل ۷۰ درصد از دانشجویان
- رضایت حداقل ۳۵ درصد از اساتید
- رضایت حداقل ۷۵ درصد از دانش آموختگان
- رضایت حداقل ۷۵ درصد از مدیران و کارکنان

